

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน คงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคงคาราม
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงความถี่ และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 210		
รายการ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	106	50.5
หญิง	104	49.5
การศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 1/1	19	9.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/2	22	10.5
มัธยมศึกษาปีที่ 1/3	21	10.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/4	21	10.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/5	22	10.5
มัธยมศึกษาปีที่ 1/6	21	10.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/7	21	10.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/8	21	10.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/9	21	10.0
มัธยมศึกษาปีที่ 1/10	21	10.0
ศาสนา		
พุทธ	204	97.1
คริสต์	1	0.5
อิสลาม	5	2.4

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.5 เพศหญิง ร้อยละ 49.5 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 – 4.6

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม

n = 210

องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้	4.14	0.42	มาก
การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้	3.92	0.48	มาก
การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ	3.73	0.50	มาก
ทักษะชีวิตและอาชีพ	4.01	0.52	มาก
รวมเฉลี่ย	3.95	0.33	มาก

จากตารางที่ 4.2 องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.33) ด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.42) รองลงมาด้านทักษะชีวิตและอาชีพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.50)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้

n = 210

การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.63	มากที่สุด
ผู้สอนมีการสอบถามความต้องการของผู้เรียน	3.95	0.84	มาก
ผู้สอนมีกระบวนการสอนที่เป็นขั้นตอนในการกระตุ้นการเรียนรู้	4.11	0.84	มาก
ผู้สอนมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	4.14	0.83	มาก
ผู้สอนรับฟังปัญหาในการเรียนและความคิดเห็นของผู้เรียน	4.18	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย	4.14	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.3 องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ พบว่า การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.42) ด้านผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.63) รองลงมาด้านผู้สอนรับฟังปัญหาในการเรียนและความคิดเห็นของผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้สอนมีการสอบถามความต้องการของผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.84)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้

n = 210

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.15	0.83	มาก
ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้	3.86	0.85	มาก
ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความคิด	3.82	0.78	มาก
ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติได้ในการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะ	3.85	0.89	มาก
ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความดีงามจากการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม	3.92	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย	3.92	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.4 องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ พบว่า การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.48) ด้านผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.83) รองลงมาด้านผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความดีงามจากการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านคุณธรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.86) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในการเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความคิด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.78)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

n = 210

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย	4.24	0.81	มากที่สุด
ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	4.12	0.82	มาก
ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active learning) ในห้องเรียน	3.81	0.92	มาก
ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active learning) นอกห้องเรียน	2.87	1.10	มาก
ผู้สอนจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและสาธารณะประโยชน์ เช่น กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น	3.59	0.94	มาก
รวมเฉลี่ย	3.73	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.5 องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณาภิบาล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ พบว่า การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.50) ด้านผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.81) รองลงมาด้านผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ (Active learning) นอกห้องเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=2.87$, S.D.=1.10)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ

n = 210

ทักษะชีวิตและอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้สอนมีการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนตลอดเวลาในชั้นเรียน	3.77	0.91	มาก
ผู้สอนมอบหมายภาระงาน/ชิ้นงานให้ผู้เรียนทำ สอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอน	4.14	0.89	มาก
ผู้สอนมีการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามสภาพจริง	3.97	0.89	มาก
ผู้สอนมุ่งเน้นการวัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความคิด ด้านทักษะและด้านคุณธรรม	4.02	0.87	มาก
ผู้สอนวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	4.16	0.89	มาก
รวมเฉลี่ย	4.01	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.6 องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ พบว่า ทักษะชีวิตและอาชีพโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.52) ด้านผู้สอนวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.89) รองลงมาด้านผู้สอนมอบหมายภาระงาน/ชิ้นงานให้ผู้เรียนทำ สอดคล้องกับเนื้อหาในการเรียนการสอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้สอนมีการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนตลอดเวลาในชั้นเรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.91)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7 – 4.11

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม

n = 210

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การฟัง (สุตะ)	3.89	0.49	มาก
การคิด (จิตตะ)	3.80	0.51	มาก
การถาม (ปุจฉา)	3.94	0.51	มาก
การจดบันทึก (ลิขิต)	3.68	0.62	มาก
รวมเฉลี่ย	3.83	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.7 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมพบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.41) ด้านการถาม (ปุจฉา) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.51) รองลงมาด้านการฟัง (สุตะ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.62)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการฟัง (สุตะ)

n = 210

การฟัง (สุตะ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้เรียนสามารถฟังเพื่อทำความเข้าใจ	4.00	0.74	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถจำแนกเสียงเน้นหนักในคำ	3.85	0.87	มาก
ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะด้านการฟังอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.85	มาก
ผู้เรียนมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะการฟัง	3.92	0.89	มาก
ผู้เรียนเห็นความสำคัญของทักษะการฟัง	3.91	0.88	มาก
รวมเฉลี่ย	3.89	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.8 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการฟัง (สุตะ) พบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.49) ด้านผู้เรียนสามารถฟังเพื่อทำความเข้าใจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.74) รองลงมาด้านผู้เรียนมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะการฟัง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของ

คะแนน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้เรียนได้รับการฝึกฝนทักษะด้านการฟังอย่างต่อเนื่อง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.85)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการคิด (จิตะ)

n = 210

การคิด (จิตะ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้เรียนมีกิจกรรมมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านความคิด	3.92	0.77	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	3.78	0.84	มาก
ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ตามสถานการณ์	3.59	0.87	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถคิดประเมินผลจากเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง	3.72	0.89	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถคิดสร้างสรรค์	4.00	0.89	มาก
รวมเฉลี่ย	3.80	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.9 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการคิด (จิตะ) พบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการคิด (จิตะ) โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.51) ด้านผู้เรียนมีความสามารถคิดสร้างสรรค์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.89) รองลงมาด้านผู้เรียนมีกิจกรรมมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมทักษะด้านความคิด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ตามสถานการณ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.87)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการถาม (ปุจฉา)

n = 210

การถาม (ปุจฉา)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้สอนสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน (เข้าใจ)	3.98	0.86	มาก
ผู้สอนสามารถใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด	4.15	0.79	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างชัดเจน	3.95	0.93	มาก
ผู้เรียนมีการใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม	3.80	0.92	มาก
ผู้เรียนสามารถตั้งคำถามทำให้เกิดทัศนคติหรือความคิดเชิงบวก	3.81	0.94	มาก
รวมเฉลี่ย	3.94	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.10 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการถาม (ปุจฉา) พบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการถาม (ปุจฉา) โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.51) ด้านผู้สอนสามารถใช้คำถามในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.79) รองลงมาด้านผู้สอนสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน (เข้าใจ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.86) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้เรียนมีการใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.92)

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการจดบันทึก (ลิขิต)

n = 210

การจดบันทึก (ลิขิต)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้เรียนสามารถบันทึกเนื้อหาที่เรียนและอธิบายได้	3.77	0.91	มาก
ผู้เรียนสามารถสรุปบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.72	0.90	มาก
ผู้เรียนสามารถสรุปบทเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.71	0.86	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถในการสรุปประเด็นข้อมูลที่บันทึก	3.66	1.00	มาก
ผู้เรียนมีความสามารถในการอธิบายขยายความข้อมูลที่บันทึก	3.56	1.09	มาก
รวมเฉลี่ย	3.68	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.11 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) พบว่า ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.68$, S.D.=0.62) ด้านผู้เรียนสามารถบันทึกเนื้อหาที่เรียนและอธิบายได้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.91) รองลงมาด้านผู้เรียนสามารถสรุปบทเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้านผู้เรียนมีความสามารถในการอธิบายขยายความข้อมูลที่บันทึก มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยของคะแนน ($\bar{X}=3.56$, S.D.=1.09)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคณคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้ผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1.1 การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดสอนเนื่องจากติดภารกิจ ในการสอนมีรูปแบบการสอนที่ซ้ำๆ สิ่งการสอนเข้าใจยาก มีกิจกรรมให้นักเรียนร่วมน้อยไป มีการจัดให้เรียนนอกสถานที่น้อยเกินไป ผู้สอนมีความเข้มงวดในการสอนมากเกินไป เช่น การทำโทษด้วยการตี

ข้อเสนอแนะ คือ ควรหาวิธีการสอนที่น่าตื่นเต้นมากกว่านี้ และปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันมากขึ้น เพิ่มกิจกรรมในเวลาเรียนให้มากขึ้น จัดกิจกรรมให้เรียนนอกสถานที่มากขึ้น เพื่อให้เกิดแรงจูงใจอยากเรียน และลดความเข้มงวดในการสอน

1.2 การส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรค คือ การเรียนเชิงปฏิบัติมีน้อยไป นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน ขาดโอกาสในการแสดงความสามารถ และชอบเล่นแล้วแกล้งกัน

ข้อเสนอแนะ คือ เพิ่มการปฏิบัติให้มากขึ้น ให้นักเรียนศึกษาก่อนเข้าเรียน เพื่อทำความเข้าใจและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ

1.3 การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรค คือ โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไป เวลาเรียนค่อนข้างน้อย กิจกรรมในคาบเรียนไม่น่าสนใจ นักเรียนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือกับกิจกรรม และสถานที่เรียนมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมไม่รองรับกับจำนวนผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรลดกิจกรรมให้น้อยลง ผู้สอนควรสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน จัดกิจกรรมให้พอดีเวลาในคาบเรียน พัฒนากิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความสนใจของผู้เรียน และแบ่งกลุ่มในการทำกิจกรรม

1.4 ทักษะชีวิตและอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรค คือ จดบันทึกระยะเกินไป/การบ้านเยอะ ประเมินแค่ด้านเดียว ไม่มีการแจ้งคะแนน และผลการเรียนตกต่ำ

ข้อเสนอแนะ คือ มีการปรับคะแนนหรือเกรดตามสภาพจริง ประเมินผู้เรียนให้หลายด้าน และแจ้งคะแนนให้ทราบ

2. ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมชาติ

2.1 การฟัง (สุตะ)

ปัญหาและอุปสรรค คือ การพูดที่ยาวทำให้น่าเบื่อไม่ค่อยเข้าใจ ขาดความตั้งใจในการฟัง ผู้สอนอธิบายไม่เข้าใจ/พูดเร็วเกินไป และถูกเพื่อนรบกวน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรสรุปการสอนและเสริมคำพูดตลกสอดแทรก ยกตัวอย่างให้เห็นตาม มีสื่อการสอนเพื่อสร้างความเข้าใจ และตั้งใจฟังให้มากขึ้น

2.2 การคิด (จิตตะ)

ปัญหาและอุปสรรค คือ คิดแต่เรื่องเล่นไม่สนใจเรียน

ข้อเสนอแนะ คือ มีกิจกรรมในการฝึกการคิด

2.3 การถาม (ปุจฉา)

ปัญหาและอุปสรรค คือ ไม่สามารถอธิบายสิ่งที่ควรจะถาม เรียบเรียงคำถามไม่ถูก และไม่กล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะ คือ สร้างสื่อการสอนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการถามมากกว่านี้ ฝึกการตั้งคำถามให้มากขึ้น และฝึกให้ผู้เรียนการกล้าแสดงออก

2.4 การจดบันทึก (ลิขิต)

ปัญหาและอุปสรรค คือ จดบันทึกเยอะเกินไป จดบันทึกไม่ทัน และขาดทักษะการจดบันทึก

ข้อเสนอแนะ คือ ควรเน้นปฏิบัติ และฝึกจับประเด็นแล้วจดบันทึก

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมชาติ ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

จากการการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562 ถึงวันที่ 17 ธันวาคม 2562 ณ โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์ ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมชาติทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมชาติ ซึ่งมีรายละเอียดจากคำสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ฝึกให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสิ่งเร้า ทำให้เกิดความสนใจในการศึกษาเรียนรู้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ครูผู้สอนยังยึดติดกับการจัดการเรียนรู้แบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ สร้างความตระหนักในการให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบคือ “ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนสามารถศึกษาค้นคว้า สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การสมาธิและความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียนยังมีน้อยด้วยสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่มีสิ่งรบกวนมากมาย ที่ดึงความสนใจของนักเรียนนอกจากการเรียน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยใช้สื่อเทคโนโลยี”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบคือ “ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ครูมีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำหรือเสนอแนะแนวทางในการเรียนรู้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การมีส่วนร่วมของผู้เรียนยังมีน้อย” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “วัดและประเมินตามสภาพจริงจากการสืบค้นด้วยตนเองของผู้เรียน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “การวัดและประเมินผลไม่ตรงตามตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง” และมีข้อเสนอแนะ “ใช้วิธีการวัดและประเมินให้ตรงตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนมีสมาธิและมีความสนใจในการเรียนรู้ ผ่านนิทานธรรมบท” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “ไม่มีสมาธิในการฟัง มีสมาธิในการฟังระยะเวลาสั้นๆ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ทำสมาธิตั้งสติก่อนฟังและแบ่งช่วงเวลาการฟังเป็นระยะสั้นๆ”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยใช้หลักเหตุและผล” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “ผู้เรียนยังไม่สามารถคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ รวมไปถึงการอ้างอิงเชิงเหตุผลได้มากนัก” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ต้องส่งเสริมโดยจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านทักษะกระบวนการคิด”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตั้งคำถามเพื่อส่งเสริมพัฒนากระบวนการคิดเชิงเหตุและผล” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “การตั้งคำถามอาจยังไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างแท้จริง เป็นคำถามเพื่อวัดความจำเป็นส่วนใหญ่” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด ไม่ใช่เพียงแต่ฝึกให้จำ แต่ต้องฝึกให้คิดแบบเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผล”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนพัฒนาการเขียนจดบันทึกทำสรุปใจความสำคัญ เพื่อง่ายต่อการจดจำและทำความเข้าใจ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “การเขียนสื่อความสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาสาระ” และมีข้อเสนอแนะคือ “ยกตัวอย่างการสรุปเนื้อหาสาระใจความสำคัญ และฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำซ้ำๆ เพื่อให้เกิดทักษะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยเกินไป” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนยังไม่มีสมาธิกับการเรียนเท่าที่ควร” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “กระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมน้อย” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “วัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การวัดประเมินผลไม่หลากหลาย” และมีข้อเสนอแนะ คือ “เพิ่มการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ประเมินเป็นรายบุคคลตามสภาพจริง”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนมีสมาธิและมีความตั้งใจจากการฟังเพิ่มขึ้น” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนยังไม่มีสมาธิกับการฟังเป็นเวลานาน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “นั่งสมาธิก่อนฟังและระยะของการฟังเป็นสองช่วงเพื่อลดระยะให้สั้นลง”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดเชิงเหตุและผล” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนยังขาดทักษะการคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และการคิดเชิงเหตุและผล” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชื่อมโยงและการคิดเชิงเหตุและผล”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนใช้คำถามเป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออกทางความคิดผ่านการตั้งคำถาม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกโดยการตั้งคำถามชวนคิด และเสริมแรงด้วยคำชื่นชมหรือของรางวัล”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนสามารถเขียนสรุปความสำคัญเพื่อใช้ในการสื่อสารสร้างความเข้าใจได้อย่างชัดเจน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “สรุปใจความสำคัญของเนื้อหาสาระไม่ชัดเจน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “แสดงตัวอย่างการเขียนสรุปบันทึกที่ดี ฝึกปฏิบัติซ้ำๆ จนเกิดทักษะ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ส่วนใหญ่พัฒนาในสาขาที่สอนเพียงอย่างเดียว” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “เรื่องขององค์ความรู้, การบริหารจัดการตนเอง” และมีข้อเสนอแนะ คือ “พัฒนาให้ทันโลกแห่งการเรียนรู้ ตัวครูผู้สอนต้องเพิ่มการพัฒนาตนเอง”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนจะไม่ต่อเนื่อง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ขาดแรงจูงใจ ไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนา” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ต้องพัฒนาจิตให้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องที่เรียน”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “จัดกิจกรรมโดยภาพรวมไม่ได้จัดตามความแตกต่างของผู้เรียน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “พื้นที่และเวลาในการจัดกิจกรรม รวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับบทเรียน และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “วัดไม่ตรงตามตัวชี้วัด บางตัวชี้วัดไม่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน เช่น ความรู้สึก” และมีข้อเสนอแนะ คือ “หาเครื่องมือที่มีความเชื่อมั่น”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ไม่มีสมาธิในการฟังเมื่อฟังแล้วแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นไม่ได้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ไม่มีสมาธิไม่เห็นความสำคัญ หาทักษะกระบวนการที่ชัดเจน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านการฟังก่อนปฏิบัติจริง”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ไม่มีรูปแบบการคิด (ไม่ยากใช้ความคิด)” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ถ้าทักษะกระบวนการคิดที่ชัดเจน ไม่ตระหนักถึงความสำคัญ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกจิตให้นิ่ง สงบก่อนนำไปสู่กระบวนการคิด”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ขาดความกล้าในการเรียบเรียงภาษาที่จะถาม” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ขาดความกล้าแสดงออก ความสามารถในการเรียบเรียงภาษาที่จะถาม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “พัฒนาการใช้ภาษา พัฒนาความมั่นใจ”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “ไม่มีการจดบันทึกสิ่งที่อ่านหรือฟังมา หรือบันทึกแบบนำไปใช้ประโยชน์ต่อเองไม่ได้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ขาดความสามารถด้านการใช้ภาษา ขาดข้อมูลที่ชัดเจนซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการฟังและการอ่าน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “มีรูปแบบที่ชัดเจนตามข้อกำหนดและเงื่อนไข”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการสร้างสื่อและนวัตกรรม และมีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน เช่น การอบรมการสร้างสื่อ/การทำวิจัย” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างน้อยกว่าที่ควร การจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เช่น เกมนั้นบางครั้งก็ไม่ได้องค์ความรู้เท่าที่ควร ได้เพียงความสนุกสนาน ส่งผลต่อการประเมินผล สื่อ Internet ของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรม KA HOOT ONLINE” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ควรเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมกระบวนการทำงานเป็นทีม อบรมเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สามารถรับฟังความคิดเห็นและปรับตัวในการทำงานเป็นทีม ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสืบค้นข้อมูล ในการทำชิ้นงานต่างๆ สามารถสร้างสื่อความรู้ และสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสม” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “แหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้สำหรับการสืบค้นข้อมูล/ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ และ

ความกระตือรือร้น” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ควรจัดแหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอในการสืบค้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียน”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมเกมต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาสื่อที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “จำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องที่มาก ทำให้การบริหารจัดการชั้นเรียนเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรมกลุ่มมีปัญหา อาจทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายกิจกรรม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “วางแผนออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นเรียน”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย และเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการมากกว่าตัดสินผล มีเครื่องมือวัดที่หลากหลาย มีการวัดก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “มีการวัดประเมินผลที่เป็นความรู้มากจนเกินไป” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ควรมีวิธีการวัด หรือเครื่องมือการวัดที่หลากหลาย และครอบคลุมวัตถุประสงค์ทั้ง K P A หรือวัตถุประสงค์อื่นๆ ต่างสาขาวิชานั้นๆ”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนสามารถฟังและจับใจความองค์ความรู้ได้ดี มีสมาธิในการฟัง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ขาดสมาธิในการรับฟังความรู้จากครูผู้สอน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกฝนสมาธิให้แน่น และเพื่อการควบคุมตนเองของนักเรียนขณะที่ครูผู้สอนกำลังสอน”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถวิเคราะห์องค์ความรู้ได้ดีมากนัก เนื่องจากขาดการฝึกฝนในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ แต่เมื่อจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการคิดก็สามารถเกิดการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนยังไม่สามารถวิเคราะห์บทเรียนได้อย่างครอบคลุม/มักจะใช้การลอกเพื่อน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตั้งคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนมีการโต้ตอบ และซักถามกับครูผู้สอนเป็นอย่างดี มีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน มีการตั้งคำถามด้วยประเด็นสร้างสรรค์ รู้จักการอภิปราย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ไม่กล้าแสดงออกในการซักถาม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “เสริมแรงด้วยวิธีการต่างๆ เช่น เพิ่มคะแนน ให้คำชม หรือให้รางวัล กับผู้ที่สามารถถามคำถามหรือประเด็นที่น่าสงสัยได้ดี ทั้งนี้ขึ้นกับกลยุทธ์ของครูผู้สอนแต่ละท่าน”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “การจดบันทึกของนักเรียนหลายคนมักจะไม่ค่อยจดบันทึกองค์ความรู้ด้วยตนเอง แต่เมื่อมีการกำชับเรื่องการจดก็สามารถจดองค์ความรู้และสรุปเนื้อเรื่องที่เรียนได้ดีขึ้น” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “มักไม่ชอบการจดบันทึก หรือเมื่อบันทึกมักจะมีคำผิด” และมีข้อเสนอแนะ คือ “กระตุ้นหรือให้คะแนนการจดบันทึก เมื่อพบคำผิดก็แก้ไขให้นักเรียนทุกครั้ง”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ครูมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียนทำให้เกิดการยอมรับนับถือจากผู้เรียน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นอกจากภาระงานที่สอนแล้ว ครูยังมีภาระงานด้านอื่นอีก ทำให้มีผลกระทบต่อการเตรียมการสอน” และมี

ข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการเป็นการเรียนเพื่อได้ความรู้สู่การพัฒนาทักษะโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร และการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนขาดการนำทักษะทางภาษาไปใช้ในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์” และมีข้อเสนอแนะ คือ “การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ควรมุ่งเน้นภาษาอังกฤษให้มากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนภาษา”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการจัดการเรียนการสอนแนวสื่อสาร คือ การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “สื่อเทคโนโลยี และระบบสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้มีผลต่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการสืบค้น” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ควรพัฒนาระบบสนเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อพัฒนางานและการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากเสร็จสิ้นการเรียน โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การจัดหลักสูตรที่เน้นสาระวิชา และการวัดและประเมินผลที่เน้นการทดสอบเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมนักเรียนแข่งขันกันในการสอบมากกว่าการพัฒนาในองค์รวม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ควรวัดที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับชั้น ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาสาระผ่านการฝึกทักษะ การคิด การปฏิบัติจริง”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนขาดความพยายามในการฟัง ทำให้ไม่เข้าใจ ส่งผลให้สื่อสารไม่ได้ และเกิดความเบื่อหน่าย” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนฟังคำ วลี ประโยค แล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่บรรลุตามที่คาดหวัง” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรออกแบบเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟังด้วยกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการทำโครงงานอย่างเป็นระบบ”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ครูมีความพยายามจัดการเรียนการสอน โดยการจัดประสบการณ์ หรือสิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดความคิด ติดตามให้กำลังใจ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการแสดงออกด้วยการพูดหรือการกระทำตามจินตนาการ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนขาดทักษะในการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อการสร้างสรรค์งานอย่างมีคุณภาพ”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ฝึกให้ผู้เรียนหัดคิดตั้งคำถาม หลักสากลของคำถาม คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใด อย่างไร” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนไม่สามารถตั้งคำถามได้” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกให้ผู้เรียนหัดคิดตั้งคำถาม”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “ในภาพรวมการจดบันทึกยังไม่บรรลุจุดประสงค์ เพราะผู้เรียนบันทึกไม่เป็น ขาดทักษะในการจดบันทึก คงเป็นเพราะไม่ได้รับการฝึกฝน ไม่สนใจ ไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และไม่เห็นความสำคัญของการจดบันทึก” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ปัญหาเรื่องความคิด ได้แก่ คิดไม่ออกว่าจะเขียนอย่างไร คิดสับสน คิดไม่จบ ขาดความขยันหมั่นเพียร และไม่เห็นความสำคัญของการบันทึก” และมีข้อเสนอแนะ คือ “นักเรียนต้องรู้วิธีคิดก่อนเขียน รู้ลำดับความคิด จะทำให้เขียนได้เข้าใจง่าย”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง เช่น การไปร่วมอบรมประชุมสัมมนาต่างๆ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลง ครูผู้สอนต้องเตรียมความรู้เพื่อถ่ายทอดให้นักเรียนให้เท่าทันหลักสูตร” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่เสมอ โดยการศึกษาความรู้เอง หรือการอบรมด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์”

ด้านการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้/แสวงหาความรู้ได้หลายทาง โดยใช้เทคโนโลยีที่อยู่ใกล้ตัว อินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์/Tablet ทุกสถานที่ ทุกเวลา หากนักเรียนต้องการ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ผู้เรียนมีความแตกต่าง หลากหลายวัฒนธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน มีพื้นฐานของคณิตศาสตร์ไม่เท่ากัน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรปรับความรู้พื้นฐานของนักเรียน ในการสอนทุกครั้งควรทบทวนความรู้เดิม ครูควรแยกนักเรียนเป็นกลุ่มดี พอใช้ ปรับปรุง (เก่ง ปานกลาง อ่อน) เพื่อจะได้พัฒนานักเรียนได้เต็มความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับนักเรียน”

ด้านการใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการปฏิสัมพันธ์มากขึ้น เป็นการปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้ความรู้ที่คงทน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนไม่มีความทันสมัย ครูผู้สอนยังคงใช้กิจกรรมการสอนแบบบรรยายทำให้ไม่น่าสนใจ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูและโรงเรียนควรมีการจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ เพื่อดึงดูดให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น ครูควรปรับวิธีการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “การวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย และประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การวัดและประเมินผล ยังคงวัดเพียงด้านความรู้เพียงอย่างเดียว ยังไม่มีความหลากหลาย” และมีข้อเสนอแนะ คือ “การวัดและประเมินผล ควรมีความหลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนชอบที่จะฟัง การนำเข้าสู่บทเรียนที่มีลักษณะแปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่ค่อยสนใจ หากเป็นการนำเสนอแบบเดิมๆ ของครู” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรมีวิธีการนำเสนอให้แปลกใหม่ น่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่ ยังไม่ค่อยชอบคิด เนื่องจากโดยธรรมชาติของวิชาอาจจะมีโจทย์ปัญหาที่ให้นักเรียนท้อแท้ในการเรียน” ซึ่งมีปัญหา

และอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่ค่อยชอบคิด แก้ปัญหา” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรมีวิธีการฝึกฝนให้นักเรียนคิดที่ละขั้นตอน พร้อมอธิบายประกอบ”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนมีทักษะในการถามหากมีข้อข้องใจถามครู/ถามเพื่อน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “นักเรียนไม่ทราบว่าถามประเด็นใดดี เพราะไม่ทราบว่าตนเองไม่เข้าใจตรงไหน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรฝึกให้นักเรียนตั้งคำถาม ฝึกการอธิบาย”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนมีการจดบันทึก และลงมือทำแบบฝึกหัดบ่อยๆ จะทำให้มีความชำนาญ และฝึกปฏิบัติบ่อยๆ จะทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนชอบจดบันทึกแต่ยังขาดทักษะในการสรุปใจความสำคัญ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญ ฝึกย่อความ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจัดเตรียมเนื้อหา และใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น/สอนตรงตามสาขาวิชา/เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การอบรมขาดความน่าสนใจ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดให้มีการอบรมตามความสนใจของครู / การอบรมเทคนิคการสอนในรายวิชาต่างๆ”

การส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนได้รับความรู้ตรงตามเนื้อหาการเรียนรู้และความตั้งใจเรียน สนุกกับการเรียนแนะนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนแต่ละห้องมีการทะเลาะตบถ อ่อน ไร้รวมกัน เด็กนักเรียนที่เรียนดีจะรับรู้ได้เร็วกว่า ทำให้บางเนื้อหาต้องอธิบายซ้ำๆ หลายรอบให้อีกกลุ่ม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “คัดเด็กที่เรียนดีไว้เฉพาะ”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “อุปกรณ์การจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมให้เพียงพอแก่นักเรียน”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “มีการวัดและประเมินผล ตามสภาพจริงและตรงตามตัวชี้วัดที่กำหนด” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนที่เรียนในแต่ละห้องมีนักเรียนคละกัน ทั้งเก่งและอ่อน ทำให้การวัดผลบางอย่าง เช่น การสอบทำให้เด็กกลุ่มอ่อนผลการเรียนไม่ผ่าน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “จัดการวัดและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริง”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ครูมีการจัดเตรียมเนื้อหาในเรื่องที่จะทำการสอนและอธิบายให้นักเรียนฟังแบบเข้าใจง่าย/มีการฝึกให้นักเรียนได้นำเสนอหน้าชั้นเรียนในเรื่องฟัง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่สนใจฟังเวลาครูอธิบาย” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูอธิบายเสร็จจะตั้งคำถามและให้รางวัลผู้ตอบถูก/ครูสุ่มเรียกนักเรียนอธิบายหน้าชั้นเรียน”

ด้านการคิด (จิตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนได้มีการคิด วิเคราะห์ / ตั้งคำถามในการเรียนเพื่อฝึกให้นักเรียนได้คิดเดี่ยว/กลุ่มช่วยกัน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่ค่อยกล้าคิดและกล้าแสดงออก และไม่คอยคิดจะรอคำตอบจากเพื่อนๆ ที่เรียนดี” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ตั้งคำถาม/จัดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดให้ช่วยกันเป็นกลุ่มและสุ่มเรียกออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนๆ ฟัง”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ทุกครั้งที่สอนจบในเนื้อหาจะมีการตั้งคำถามให้นักเรียน เพื่อเป็นการทดสอบตามความเข้าใจ/เปิดโอกาสให้นักเรียนถามเพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “เวลาครูอธิบายนักเรียนไม่สนใจฟัง และถ้าครูถามนักเรียนมีข้อสงสัยอะไร นักเรียนจะนิ่งไม่ค่อยกล้าถาม แสดงความคิดเห็น” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูจะเป็นฝ่ายตั้งคำถาม และให้นักเรียนช่วยกันตอบ/ครูอธิบายเสร็จแล้วตั้งคำถามนักเรียนทันที”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “หลังเรียนจบในเนื้อหาจะให้นักเรียนได้บันทึกสรุป เรื่องที่นักเรียนได้เรียนในช่วงนั้น/หลังทำกิจกรรมการทดลองให้นักเรียนจดบันทึกผลการทดลองและสรุปผล” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่ค่อยจดบันทึกความรู้/ผลการทดลอง” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูจะตรวจสอบและให้คะแนนหลังสอนจบในช่วงนั้น”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “หลักสูตรในการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาเอกที่สอนไม่ครอบคลุมรายวิชาที่เปิดสอน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “หลักสูตรในการอบรมเกี่ยวกับวิชาที่สอนไม่ครอบคลุมรายวิชาที่เปิดสอน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “เพิ่มเติมหลักสูตรการอบรมที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่างๆ ให้หลากหลาย”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ เก่า ชำรุด” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “โรงเรียนให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้นักเรียนได้มีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “เวลาในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ เนื่องจากวันหยุดและกิจกรรมพิเศษ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “เวลาในการจัดการเรียนรู้ไม่เพียงพอในบางรายวิชาที่ตรงวันหยุดซ้ำๆ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “การจัดกิจกรรมพิเศษ ควรแจ้งล่วงหน้าให้ครูได้มีการวางแผนจัดการสอนได้เหมาะสม”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบคือ “นักเรียนไม่ทบทวนบทเรียนก่อนสอบ ไม่ตั้งใจทำข้อสอบ ทำให้ผลการวัดและประเมินไม่ดี” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “นักเรียนไม่ทบทวนบทเรียนก่อนสอบ ไม่ตั้งใจทำข้อสอบ” และมีข้อเสนอแนะคือ “กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการทบทวนความรู้ก่อนสอบ และตั้งใจทำข้อสอบ”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนไม่มีสมาธิในการฟัง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่มีสมาธิในการฟัง” และมีข้อเสนอแนะคือ “ฝึกนักเรียนทำสมาธิก่อนเริ่มการเรียนทุกครั้ง”

ด้านการคิด (จิตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนขาดการคิดแบบสร้างสรรค์” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนขาดการคิดแบบสร้างสรรค์” และมีข้อเสนอแนะ คือ “เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงออก”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนไม่กล้าตั้งคำถามเมื่อสงสัย” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่กล้าตั้งคำถามเมื่อสงสัยหรือไม่เข้าใจ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกให้นักเรียนหัดตั้งคำถาม กล้าถามในสิ่งที่สงสัย ไม่เข้าใจ”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนไม่จดบันทึกเพิ่มเติม ไม่มีการสรุปบทเรียนเพื่อเก็บไว้อ่าน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่มีการบันทึกเพิ่มเติม สรุปเนื้อหาใจความสำคัญ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกการบันทึกบทเรียน ครูอาจให้ประเด็นหรือแนวทางการบันทึกเพิ่มเติม”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านการสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “ครูมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรและมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ครูมีปัญหาและอุปสรรคน้อย เนื่องจากก่อนสอนครูจะค้นคว้าหาความรู้มาก่อนเสมอ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูต้องศึกษาเนื้อหาวิชาที่จะทำการสอนให้เข้าใจ เพื่อจะถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้อย่างเข้าใจ โดยค้นคว้าหาความรู้จากผู้รู้และค้นคว้าจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อ ICT”

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนสามารถเรียนรู้และมีทักษะตามความสามารถและวัยของตนเอง เรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อม เพื่อให้ทักษะการเรียนรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลเมืองโลกที่มีประสิทธิภาพอยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนมีภาระงานในรายวิชาอื่นๆ มากมาย การศึกษาหาความรู้ที่เรียนจึงอาจจะไม่เพียงพอและสมบูรณ์ และนักเรียนบางกลุ่มมีพัฒนาการน้อยต้องใช้เวลาในการทบทวนบ่อยๆ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “นักเรียนควรศึกษาเป็นกลุ่ม มอบหมายภาระงานและระดมความคิด จัดลำดับความยากง่ายของภาระงาน เมื่อศึกษาเนื้อหาวิชาที่เรียนแล้ว สรุปข้อมูลและเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาบทเรียนอย่างได้ใจความที่สมบูรณ์”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบคือ “การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลายทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีด้านความรู้และปฏิบัติทักษะได้ตรงตามความสามารถ และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพื่อเป็นทักษะอาชีพ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคคือ “นักเรียนมีระดับความรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะปฏิบัติที่แตกต่างกันและความหลากหลาย ต้องจัดกิจกรรมให้ในกลุ่มต้องมีคนเก่ง ปานกลาง อ่อนรวมกัน” และมีข้อเสนอแนะคือ “ครูต้องมีเทคนิคการสอนและใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย เช่น ใช้สื่อ ICT แผ่นเสียง แผ่นพับ และให้นักเรียนได้เรียนรู้กับประสบการณ์จริงนอกห้องเรียน”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบคือ “มีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ทั้งด้านความรู้และด้านทักษะปฏิบัติ ด้านเจตคติที่ดีและส่งเสริมคุณธรรม และค่านิยมที่ดีเพื่อเป็นบุคลากรที่ดีในสังคม” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “การประเมินผลผู้เรียน เช่น การทำแบบทดสอบ

เพียงด้านเดียว อาจจะไม่ใช่วิธีการวัดผลประเมินที่ดี ผู้สอนควรประเมินผลอย่างหลากหลาย ทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรวัดผลประเมินผลให้รอบด้าน ทั้งความรู้ ทักษะปฏิบัติ เจตคติ ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนเป็นผู้ฟังที่ดี คิดและทบทวนข้อมูล รู้จักวิเคราะห์แยกแยะเรื่องราวในเนื้อหาที่ครูนำมาถ่ายทอดด้วยนิทานธรรมบท มีสมาธิสามารถจับใจความได้อย่างสมบูรณ์” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนบางคนขาดสมาธิในการฟัง เนื่องจากนักเรียนมีสิ่งต่างๆ รอบตัวที่นักเรียนสนใจ เช่น สื่อในโทรศัพท์มือถือ เพื่อนชวนคุย ตลอดจนเนื้อหาของการเรียนไม่สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรสร้างสื่อให้ตรงตามเนื้อหาที่สอน และสร้างสื่อให้หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะสื่อ ICT เพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจได้ศึกษาได้อย่างทั่วถึง”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาของนิทานธรรมบท และมีเจตคติที่ดีในการนำข้อคิดและแนวปฏิบัติที่ดีนำไปใช้ในการดำรงชีวิต” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนขาดทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ไม่แยกแยะข้อมูลให้เป็นระบบ และไม่ให้ความร่วมมือในการระดมความคิดเมื่อเรียนรู้แบบกลุ่ม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูต้องฝึกให้นักเรียนมีทักษะการคิดและรู้จักจัดระบบเรียงความสำคัญของการคิดหรือออกแบบการเรียนรู้ในเรื่องที่นักเรียนสนใจจากส่วนใหญ่ไปสู่ส่วนย่อย”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนรู้จักตั้งคำถาม ในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจ และต้องการความกระจ่างเกี่ยวกับข้อสงสัย และสามารถโต้ตอบ การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้คำถามที่ดีในทางสร้างสรรค์” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่กล้าแสดงออก เนื่องจากกลัวเป็นคำถามที่ผิดแล้วเพื่อนจะล้อเลียน หรือการถามเป็นการแสดงตนที่ทำให้ครูถาม เมื่อเกิดความผิดพลาดแล้วไม่เป็นผลดีต่อตนเอง” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูต้องสนับสนุนให้นักเรียนกล้าแสดงออก โดยการใช้เกมหรือการแบ่งกลุ่มให้แต่ละกลุ่มแข่งขันตอบ โดยใช้การนับคะแนนและจัดกิจกรรมให้สนุกสนาน”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “ผู้เรียนบันทึกเนื้อหาที่สำคัญและสรุปประเด็นสำคัญในเนื้อหาอย่างได้ใจความ และการบันทึกสามารถเป็นแนวทางในการเผยแพร่ข้อดี – ข้อเสียของเรื่องราวในเนื้อหาได้ง่ายและเข้าใจ” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนขาดทักษะการจดบันทึกที่เป็นสาระสำคัญ และขาดความสนใจบันทึกให้เป็นประจำเพราะเห็นความสำคัญน้อย นักเรียนจะจดบันทึกเมื่อคาดหวังว่าจะได้คะแนน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “นักเรียนต้องทำแบบฝึกหัดการตอบคำถามจากโจทย์และสรุปใจความในเนื้อหาที่เรียนให้เป็นประจำ”

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10 กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในด้านสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “นำกลวิธีการปลูกฝังความรู้สึกรักคิดและแนวปฏิบัติที่ดีมาถ่ายทอด โดยการเล่าประกอบภาพ การแสดง หรือการใช้สื่อเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนยังขาดทักษะการอ่าน และการฟังอย่างมีสมาธิ/การสอนของครูไม่น่าสนใจ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูผู้สอน ควรมีสื่อการสอนหลากหลายและมีลีลาท่าทาง น่าเสียงชวนน่าสนใจ”

ด้านการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนได้ความรู้ แนวคิด แนวปฏิบัติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง หรือพฤติกรรมที่ไม่ดี หรือส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีในชีวิตประจำวันได้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่มีสติและสมาธิในการเรียนเท่าที่ควร” และมีข้อเสนอแนะ คือ “นักเรียนควรฝึกการฟัง การอ่านหรือการคิดอย่างมีสติ และมีสมาธิก่อนเรียน”

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีประเด็นที่พบ คือ “การใช้นิทานพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน คือ การกระตุ้นให้นักเรียนคิดโดยพัฒนากิจกรรมในการเล่นนิทานและใช้คำถาม

ขั้นที่ 1 เลือกเรื่องตามความสนใจ

ขั้นที่ 2 ฟังนิทาน

ขั้นที่ 3 แสดงความคิดเห็น (กิจกรรม)

ขั้นที่ 4 คิดมุมกลับ/คิดต่าง โดยใช้คำถามกระตุ้น

ขั้นที่ 5 สรุปผล”

ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “กิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจและไม่กระตุ้นพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูต้องใช้กิจกรรมที่ดึงดูดและน่าสนใจ พร้อมพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน”

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีประเด็นที่พบ คือ “วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของนิทานกับกระบวนการคิด โดยใช้แบบสอบถาม/คำถามแสดงความคิดเห็น เช่น ทำมาจิ้งจอกปากนกกระสา จะเกิดอะไรขึ้น นักเรียนอ่านเรื่องนั้นแล้วได้อะไรบ้าง” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “ครูใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผล หรือแบบสอบถามไม่ครอบคลุม” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ครูควรใช้แบบสอบถามหรือเกณฑ์การประเมินผลให้ครอบคลุมกับการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน”

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท ด้านการฟัง (สุตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนฟังจากการเล่า การอ่านหรือจากการนำเสนอของสื่อเทคโนโลยีจนเกิดสมาธิและจดจำเรื่องราวได้” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนไม่ค่อยมีสติและสมาธิในการฟัง” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ต้องนั่งสมาธิก่อนเล่านิทาน”

ด้านการคิด (จิตตะ) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การใช้เหตุผลทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนทักษะกระบวนการคิด” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนยังคิดอย่างมีเหตุผลหรือการแสดงความคิดเห็นน้อย ไม่ค่อยกล้าแสดงออก” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ต้องใช้คำถามกระตุ้นการคิดและฝึกการใช้เหตุผล”

ด้านการถาม (ปุจฉา) มีประเด็นที่พบ คือ “ครูใช้คำถามกระตุ้นการแสดงความคิดเห็น เช่น นักเรียนเลือกตัวละครหรือเหตุการณ์ที่นักเรียนประทับใจมากที่สุด พร้อมบอกเหตุผลหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน” ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรค คือ “นักเรียนยังไม่ค่อยกล้าออกคำถามหรือแสดงความคิดเห็น นอกจากเขียนคำตอบในกระดาษ” และมีข้อเสนอแนะ คือ “ฝึกให้นักเรียนกล้าคิดกล้าพูดแสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยการสุ่มถามหรือใช้การเล่นเกมนเป็นทีมตอบคำถาม”

ด้านการจดบันทึก (ลิขิต) มีประเด็นที่พบ คือ “นักเรียนจดบันทึกข้อสรุปพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่ดี หรือที่ควรแก้ไขจากเรื่องในนิทาน ตลอดจนสรุปสิ่งที่ควรนำไปปฏิบัติ” ซึ่งมีปัญหาและ

อุปสรรค คือ “นักเรียนจดบันทึกน้อย หรือเขียนอ่านไม่ชัดเจน” และมีข้อเสนอแนะ คือ “นักเรียนฝึกเขียนให้อ่านออกและครูใช้เวลาในการเขียนมากขึ้น”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการตามความสนใจและเทคนิคการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้กับครูผู้สอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติทั้งรายบุคคลและเป็นทีม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน และครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดความน่าสนใจ โดยการพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่เสมอจากผู้รู้หรือจากสื่อต่างๆ อาจใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย พร้อมทั้งปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน จัดกิจกรรมการเรียนนอกสถานที่เพื่อให้เกิดแรงจูงใจต่อการเรียน และลดความขี้เมื่อยในการสอน

การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ ควรปรับความรู้พื้นฐานและทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ดึงดูดความสนใจและพัฒนาจิตของผู้เรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องที่เรียน จัดผู้เรียนให้ศึกษาเป็นกลุ่มพร้อมมอบหมายภาระงานให้ระดมความคิด จัดลำดับความยากง่ายของภาระงาน เมื่อศึกษาเนื้อหาวิชาที่เรียนแล้วให้สรุปข้อมูลและเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เพื่อฝึกการปฏิบัติของผู้เรียนให้มากขึ้น ให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาก่อนเข้าเรียนเพื่อทำความเข้าใจ และเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ

การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ควรออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งสอดคล้องกับบทเรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยครูผู้สอนต้องมีเทคนิคการสอนและกระบวนการสอนที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจ พร้อมพัฒนากระบวนการคิดและฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จริงนอกห้องเรียน พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อกำกับ ติดตาม และสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน

ทักษะชีวิตและอาชีพ ผู้สอนควรวัดและประเมินผลเน้นที่กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับชั้น ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาสาระผ่านการฝึกด้านต่างๆ เช่น ทักษะ การคิด ความรู้ การปฏิบัติจริง เป็นต้น ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลให้ตรงตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลายและประเมินตามสภาพจริง พร้อมทั้งแจ้งคะแนนการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบ

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท

การฟัง (สุตะ) ครูผู้สอนควรฝึกผู้เรียนให้ทำสมาธิก่อนเข้ากิจกรรมการเรียน และแบ่งช่วงเวลาฟังเป็นระยะสั้นๆ สร้างสื่อให้หลากหลายเหมาะกับวัยของผู้เรียน และปรับทัศนคติด้านการฟังโดยการฝึกทักษะการฟังด้วยกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน สรุปการสอนด้วยการสอดแทรก

คำพูดตลก ยกตัวอย่างให้เห็นตาม ตั้งคำถามกระตุ้น ให้ตัวแทนผู้เรียนออกมาอภิปรายหรือให้รางวัลกับผู้ตอบคำถาม

การคิด (จิตะ) ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดในแบบต่างๆ เช่น คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการฝึกให้นักเรียนคิดที่ละขั้นตอนและใช้คำถามกระตุ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก

การถาม (ปุจฉา) ครูผู้สอนควรสร้างสื่อการสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและเกิดคำถาม ด้วยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าถามกล้าแสดงออก หรือเสริมแรงด้วยคำชื่นชม หรือให้รางวัล เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการตั้งคำถามและฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก

การจดบันทึก (ลิขิต) ครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญ รู้จักลำดับความคิด สามารถสรุปเนื้อหาสาระ ซึ่งอาจกำหนดรูปแบบหรือเงื่อนไขให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างการเขียนสรุปบันทึกที่ดี และฝึกให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำซ้ำๆ เพื่อให้เกิดทักษะการจดบันทึก

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ จึงสามารถสรุปประเด็นสำคัญในการเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

1. องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะยืดหยุ่น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

1.1 การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้

1.1.1 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากเรียนเพื่อรู้ สู่ลงมือปฏิบัติ และมีสื่อการสอนที่หลากหลาย

1.1.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

1.1.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่

1.2 การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้

1.2.1 ปรับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับผู้เรียน และมอบหมายงาน จัดลำดับความยากง่าย

1.2.2 ส่งเสริมผู้เรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องที่เรียนและเน้นการลงมือปฏิบัติ

1.2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและโอกาสในการแสดงความสามารถ

1.3 การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

- 1.3.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงนอกห้องเรียนผ่านระบบสารสนเทศ
- 1.3.2 พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อกำกับ ติดตาม และสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน
- 1.3.3 จัดแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอในการสืบค้น

1.4 ทักษะชีวิตและอาชีพ

- 1.4.1 เน้นกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับชั้น (ช่วงวัย)
- 1.4.2 จัดกิจกรรมเน้นฝึกทักษะด้านต่างๆ ผ่านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน
- 1.4.3 ประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตรงตามสภาพจริงและตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2. ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท

ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท เป็นการนำเรื่องราวชาดกมาสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการฟัง นำมาสู่การคิด เกิดคำถาม และจดบันทึก ซึ่งมีแนวทางดังนี้

2.1 การฟัง (สุตะ)

- 2.1.1 ฝึกการทำสมาธิก่อนเข้ากิจกรรมการเรียนรู้
- 2.1.2 แบ่งช่วงการฟังเป็นระยะสั้นๆ
- 2.1.3 ฝึกการฟังจากการปฏิบัติงานตามขั้นตอน

2.2 การคิด (จิตตะ)

- 2.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผ่านการปฏิบัติและคำถาม
- 2.2.2 สนับสนุนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดแบบมีลำดับขั้นตอน
- 2.2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก

2.3 การถาม (ปุจฉา)

- 2.3.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและคำถาม
- 2.3.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าตั้งคำถาม
- 2.3.3 ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการอภิปราย ทั้งรายกลุ่มและบุคคล

2.4 การจดบันทึก (ลิขิต)

- 2.4.1 ฝึกให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญ จากสาระการเรียนรู้
- 2.4.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาสาระผ่านการบันทึก
- 2.4.3 สนับสนุนให้ผู้เรียนบันทึกเนื้อหาสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ผลสรุปของการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลในเชิงลึก ตามประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 สรุปสาระสำคัญจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
1. องค์ประกอบสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	1. การสร้างเจตคติของผู้เรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2. การส่งเสริมผู้เรียนให้ได้มีส่วนร่วมและใช้ความคิดในการเรียนรู้ 3. การใช้เทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ 4. ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ	ควรมีการบูรณาการการพัฒนาาร่วมกันระหว่างกลุ่มสาระวิชา ให้ไปในทิศทางเดียวกันที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 1. มีการพัฒนารูปแบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเน้นผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการสร้างสื่อนวัตกรรม มีการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้าน ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 2. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และมีทักษะตามความสามารถและวัยของตน แสวงหาความรู้ได้หลายทาง ผ่านเทคโนโลยีใกล้ตัว จนเกิดทักษะการคิดสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 3. มีการจัดบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด โดยพัฒนากิจกรรมและใช้คำถาม 4. มีความหลากหลาย ประเมินตามสภาพจริงของผู้เรียน อย่างต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากเสร็จสิ้นการเรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะปฏิบัติ เจตคติที่ดี และส่งเสริมคุณธรรม
2. ทักษะการเรียนรู้ด้วยนิทานธรรมบท	1. การฟัง (สุตะ) 2. การคิด (จิตตะ) 3. การถาม (ปุจฉา) 4. การจดบันทึก (ลิจิต)	ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมให้ความรู้ 1. ผู้เรียนชอบฟังการนำเข้าสู่บทเรียนที่มีลักษณะแปลกใหม่ ดึงดูดความสนใจ มี

ประเด็น	สรุปผลการศึกษา	ข้อค้นพบแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
		สมาธิและความตั้งใจเพิ่มขึ้น สามารถจับใจความได้ บางคนไม่มีสมาธิในการฟัง ทำให้ไม่เข้าใจ 2. ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่ไม่ชอบคิด บางส่วนไม่สามารถวิเคราะห์ความรู้ได้ ขาดการฝึกฝนเรื่องการวิเคราะห์ เมื่อจัดกิจกรรมสนับสนุนการคิดก็สามารถคิดวิเคราะห์ดีขึ้น และควรเปิดโอกาสผู้เรียนให้มีอิสระในการแสดงออก 3. ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการแสดง ความคิดเห็น เพื่อทดสอบความเข้าใจ/เปิดโอกาสผู้เรียนให้ถาม และผู้เรียนมีทักษะในการถามสิ่งที่ตนไม่เข้าใจอย่างสร้างสรรค์ บางส่วนขาดความกล้าในการถาม 4. ผู้เรียนขาดทักษะการจดบันทึก และไม่เห็นความสำคัญของการจดบันทึก ไม่จดบันทึกสิ่งที่อ่านหรือฟังมา หรือบันทึกแบบนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้/ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติบ่อยๆ เพื่อให้มีประสบการณ์มากขึ้น

จากตารางที่ 4.12 พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยนิทานธรรมบท ในโรงเรียนคงคาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีรายละเอียดดังนี้

1. โรงเรียนควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้น กำกับ ติดตาม และสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้
3. การเรียนควรเน้นการปฏิบัติ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วม กล้าแสดงออก และกระตุ้นทักษะด้านความคิดต่างๆ
4. การประเมินผลควรใช้วิธีที่หลากหลายและตรงตามสภาพจริงของผู้เรียน